

CARACTERISTICI ALE GLOBALIZĂRII ÎN PRIMELE DECENII ALE SECOLULUI AL XXI-LEA

CHARACTERISTICS OF GLOBALIZATION IN THE FIRST DECADES OF THE 21ST CENTURY

Florin Bonciu*

Institutul de Economie Mondială – Academia Română, București, România

Rezumat

Lucrarea are în vedere identificarea principalelor caracteristici ale globalizării, așa cum se prezintă ele în primele decenii ale secolului al XXI-lea. Aceste caracteristici prezintă diferențe remarcabile față de perioadele anterioare atât ca urmare a unor procese de acumulare cantitativă (în primul rând la nivel economic și tehnologic) și a unor mutații în raporturile de forțe existente la nivel mondial, cât și a manifestării unor fenomene cu implicații profunde, cum sunt cele determinate de adâncirea inegalităților și polarizarea extremă a avuției.

Identificarea noilor caracteristici ale globalizării, ca și a modului în care interacționează acestea conduce la ideea necesității unei noi ordini economice mondiale, cu trăsături substanțial diferite de cele actuale.

Cuvinte-cheie: globalizare, globalitate, nouă ordine economică mondială, raporturi de forțe

Clasificare JEL: F50, F53, F60, F63

Abstract

The paper aims to identify the main characteristics of globalization that are specific to the first decades of the 21st century. These characteristics reflect significant differences compared to previous periods, both because of certain processes of quantitative accumulation (primarily in the fields of economy and technology) and shifts in the global balance of power, and the manifestation of some phenomena with profound implications, such as those generated by deepening inequality and extreme polarization of wealth. The identification of the new characteristics of globalization and of their interaction leads to the idea of the need for a new world economic order, with features substantially different from the existing one.

Key words: globalization, globality, new world economic order, balance of power

JEL classification: F50, F53, F60, F63

---

* Autor de contact: dr. Florin Bonciu, e-mail: fbonciu@gmail.com

1. Privire de ansamblu

Analiza caracteristicilor generale ale globalizării în primele decenii ale secolului al XXI-lea pornește de la constatarea că, odată cu intrarea în noul mileniu și în special în perioada ce a urmat crizei declanșate în anul 2008, globalizarea și-a modificat principala sa caracteristică, trecând de la fi un proces de integrare (pe multiple planuri și cu intensități în creștere) la a fi o realitate globală, percepută în permanență de un număr tot mai mare de persoane, firme, organizații și state.

Această realitate a adus cu sine o re consolidare a rolului statelor, o reîntoarcere la real politik și la geopolitică, precum și o revenire la utilizarea instrumentelor de politică dură (hard power). În același timp, deși poate părea la prima vedere paradoxal, certitudinea unei realități globale este însoțită în ultimii ani de o mișcare de sens contrar, percepută în mod superficial drept anti-globalizare, dar care are în vedere nu globalizarea în sine, ci instituțiile și mecanismele care se manifestă în contextul globalizării, precum și consecințele funcționării acestora asupra unor categorii largi de oameni, în special din țările dezvoltate.

Noua realitate globală este rezultatul unei multitudini de factori de influență, printre care se află aspectele demografice, schimbările de climă, cea de-a Patra Revoluție Industrială, precum și noile raporturi de forțe regionale și globale. Acest nou cadru global conține provocări pentru toate statele, desigur, sub forme de manifestare diferite și mai mult sau mai puțin acute. În acest context, chiar și statele cele mai avansate, care dispun de resurse naturale, de capital, umane sau tehnologice considerabile pot întâmpina dificultăți în încercarea de a se reinventa ca actori competitivi ai lumii ce se prefigurează în intervalul 2020 – 2050.

2. Globalizarea ca proces și ca realitate

Conceptul de globalizare, privit ca un cadru de referință cuprinzător pentru toate tipurile de interacțiuni umane (economice, politice, culturale, militare), este specific în mare măsură perioadei ce a urmat celui de-al Doilea Război Mondial. Privit semantic, cuvântul „globalizare” (având înțelesul de proces care extinde activitățile și interacțiunile umane de la o scară locală către o scară globală/mondială) a intrat în uzul limbii engleze (considerată în acest context a fi de referință, deoarece este o limbă cu adevărat internațională) în anul 1950, fiind inclus în dicționare în anul 1961 (Scholte, 2007).

Inițial, acest cuvânt a avut un conținut mixt (cultural și economic) și putem considera drept punct culminant al acestei prime perioade conceptul de „sat global”, pus în circulație de Marshall McLuhan (1962). Satul global a reprezentat o lume globalizată sub aspectul informării, accentul fiind pus la acel moment pe accesul și, implicit, pe conștientizarea unei părți tot mai mari din populația lumii cu privire la știrile și evenimentele globale. Ceea ce a fost cu totul remarcabil în această perioadă a fost faptul că tehnologia a făcut această conștientizare posibilă prin intermediul rețelelor de radio și televiziune, transformând extraordinarul în cotidian.

Ulterior, în anii 1980, Theodore Levitt (1983) a mutat accentul conceptului de globalizare către activitățile economice, atunci când vorbea despre globalizarea piețelor ca

despre o interacțiune tot mai mare, la scară globală, între actori economici de toate tipurile (atât state, cât și corporații multinaționale). Această interacțiune a constat inițial în fluxuri comerciale din ce în ce mai substanțiale și care interconectau din ce în ce mai mult toate părțile globului. Începând cu anii 1980, fluxurile de investiții străine directe au devenit însoțitori permanenți ai fluxurilor comerciale și au dat un nou conținut, mai substanțial și palpabil, interacțiunii economice. Dacă în perioadele anterioare celui de-al Doilea Război Mondial comerțul era cel care pune în contact agenții economici sau oamenii în calitate de consumatori cu depărtarea reprezentată de mărfurile produse în alte părți ale globului, investițiile străine directe au pus agenții economici și consumatorii în contact direct și permanent cu producătorii străini, cu firmele și produsele acestora, realizate de această dată chiar la ei acasă, în țara, regiunea sau orașul lor.

Integrarea economică a devenit, la rândul său, un corolar al acestor fluxuri comerciale și de investiții străine directe tot mai intense și, prin urmare, acorduri de liber schimb și uniuni vamale (sau chiar procese de integrare mai ambițioase, cum au fost cele din Vestul Europei – Comunitatea Economică Europeană devenită ulterior Uniunea Europeană și, într-o mai mică măsură, Acordul European de Liber Schimb) au contribuit la crearea unei economii mondiale tot mai integrate.

Între anii 1990 și începutul anilor 2000 are loc revoluția bazată pe internet și, în noul context, „satul global” a dobândit o dimensiune cu totul nouă: de la *ascultătorul/spectatorul pasiv* al epocii McLuhan, care era doar informat cu privire la ceea ce se petrecea în lume prin intermediul radioului și televiziunii, s-a trecut la *un participant activ* (conectat la internet) care își selecta informațiile pe care le citea și chiar răspundea la ele (fie prin comentarii, fie prin voturi) dar care a devenit și un agent economic (prin vânzarea și cumpărarea de bunuri și servicii prin intermediul internetului).

După anii 2010, se poate vorbi despre o nouă etapă în ceea ce privește dimensiunea economică a satului global deoarece apar noi tipuri de interacțiune economică la scară globală (dîncolo de actele de comerț), de această dată de natura producției, între care se pot aminti fenomenele de *crowd-sourcing* (realizarea de activități economice prin contribuții provenind de la participanți aflați în diferite părți ale globului) sau *crowd-funding* (finanțarea unor proiecte prin contribuții financiare provenind de la participanți aflați în diferite părți ale globului), dar și prestarea și participarea la servicii de educație, sub forma *Massive Open Online Courses (MOOCs)*, oferite deja de toate marile universități ale lumii.

În perioada 2000-2010, realitatea globală a dobândit în domeniul economic o nouă formă de manifestare: pe lângă fluxurile comerciale și cele de investiții străine directe au apărut, cu ponderi din ce în ce mai relevante, lanțurile globale ale valorii adăugate (Baldwin, 2013), în timp ce la nivel personal rețelele sociale au creat adevărate comunități globale cu miliarde de participanți – de exemplu, Facebook avea 1,71 miliarde de utilizatori activi în trimestrul II al anului 2016 (Statista, 2016). Caracteristica comună a lanțurilor globale ale valorii adăugate și a rețelelor sociale este flexibilitatea și dinamismul, care implică o permanentă adaptare și reconfigurare la circumstanțele relevante pentru activitățile respective. Toate aceste aspecte care se referă atât la dimensiunile economice ale vieții profesionale, cât și la cele subiective ale vieții personale, au dat un nou sens conceptului de globalizare, care s-

a deplasat de la a fi un proces integrator la a deveni un fapt de viață curent pentru o mare majoritate a oamenilor.

Fiind un fapt de viață, globalizarea a devenit o parte a realității și de aici a rezultat un termen foarte sugestiv, acela de *globalitate*, prin care se are în vedere o *realitate globală*, termen ce a fost inventat pentru a descrie noul mediu de referință socio-economic (Yergin, 1998). Prin prisma acestui concept, perioada de după anul 2000 a fost caracterizată nu numai de o economie mondială mai integrată (atât din punct de vedere economic, cât și al fluxurilor informaționale), dar și de o participare mult mai semnificativă a țărilor în dezvoltare la această economie mondială integrată (Sirkin *et al.*, 2008).

În acest punct este important să facem următoarea distincție: în perioada imediat după cel de-al Doilea Război Mondial, atunci când se vorbea despre țări dezvoltate și în dezvoltare, se făcea implicit referire la entități (companii sau firme) care erau înființate și funcționau în cea mai mare măsură, dacă nu în totalitate, în țările respective; în anii 1980 și ulterior, atunci când se vorbește despre țări dezvoltate și în dezvoltare, referința este la companii sau alte entități care sunt înregistrate în țările respective, indiferent de proveniența/originea deținătorilor de capital.

Prin urmare, în acest nou context globalizat, caracterizat prin investiții străine directe și lanțuri globale ale valorii adăugate, participarea mai ridicată a țărilor în dezvoltare (ca pondere în produsul brut global) semnifică faptul că entități/companii înregistrate în aceste țări generează o parte mai consistentă a produsului global, chiar dacă o parte semnificativă a acestora este reprezentată de fapt de filiale ale corporațiilor multinaționale originare din țările dezvoltate.

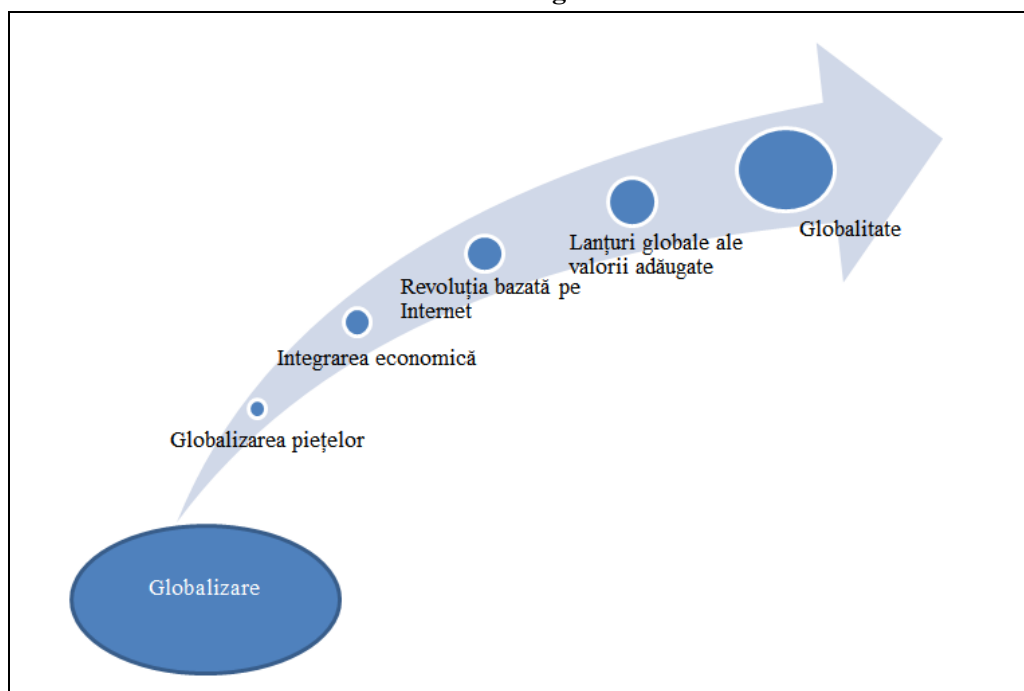
Ceea ce este chiar mai interesant, este faptul că după anul 2000 un număr în creștere de filiale ale unor corporații multinaționale, localizate în țări dezvoltate, au firme mamă originare din țări în dezvoltare (mai ales din China sau India, dar și din alte țări), fapt ce conduce la pierderea unei distincții clare între noțiunile de țară dezvoltată și, respectiv, în dezvoltare (din punct de vedere al produsului economic exprimat valoric, dar chiar și din punct de vedere al structurii acestuia pe categorii de produse și servicii).

În Figura 1 sunt prezentate succint principalele etape prin care s-a trecut de la globalizare ca proces, la globalitate ca realitate globală.

Această nouă realitate globală este rezultatul mai multor factori de influență, printre care se numără:

- Modificări ale raporturilor de forțe la nivel global și regional;
- Progrese înregistrate în domeniul comunicațiilor, transporturilor și tehnologiei în general;
- Aspecte demografice;
- Cea de-a Patra Revoluție Industrială.

Figura 1: Principalele etape ale trecerii de la globalizarea ca proces, la globalitate ca realitate globală

Sursa: Reprezentare grafică realizată de autor.

Pentru a evita o confuzie cu privire la cele două concepte – „*globalizare*” și, respectiv, „*globalitate*” –, se poate spune că *globalizarea este un proces aflat în desfășurare*, prin intermediul căruia toate tipurile de interacțiuni dintre toate tipurile de actori provenind de pe întregul glob devin din ce în ce mai intense, mai frecvente și complexe, în timp ce rezultatul acestui proces este faptul că această interacțiune (privită într-un sens atotcuprinzător) determină *o nouă realitate (numită globalitate)*, caracterizată de o permanentă și substanțială influență dintre actorii (state, organizații internaționale, companii, alte entități, indivizi) din economia globală.

3. Noile caracteristici ale globalizării

Din perspectiva perioadei de după anul 2008, anul declanșării crizei economice, și luând în considerare evoluția principalilor actori din economia mondială, se poate spune că această nouă realitate reflectă o importanță reînnoită a rolului statelor, o reîntoarcere la real politik (în sens de politică guvernată de interese pragmatice) și la geopolitică, dar și o reîntoarcere la instrumentele de politică de forță. Diferitele situații de conflict, modificările raporturilor de putere la scară regională și mondială, fluxurile masive de migranți către Europa, terorismul, toate acestea indică o revenire (ca sens, dar în niciun caz dintr-o perspectivă mecanicistă) la conceptele de sfere de influență și la mutări active, bazate pe strategii pe termen lung, pe tabla de șah mondială, concept folosit cu aproape 20 de ani în urmă de Zbigniew Brzezinski (1998), unul dintre cei care au marcat în mod semnificativ, prin gândirea și activitatea lor, politica externă a Statelor Unite ale Americii.

În același timp, dincolo de acțiunile și interacțiunile statelor, noile caracteristici ale globalizării sunt determinate, sau cel puțin influențate, și de manifestările unor actori non-statali foarte diverși. Printre aceștia putem enumera, pe de o parte, corporații multinaționale (unele dintre ele la fel de mari sau chiar mai mari în termeni economici decât multe state) sau organizații de natură civică (de exemplu, Greenpeace), dar și organizații sau mișcări de origine religioasă sau, pe un plan mai general, mișcări anti-sistem, fiecare dintre acești actori non-statali acționând în moduri foarte diferite, dar, în același timp, concurând cu statele și organizațiile internaționale tradiționale în luarea deciziilor sau în formularea strategiilor pe termen scurt sau lung.

Economia mondială de astăzi este mai diversă, dar în același timp, și mai complexă decât cu circa 20-30 de ani în urmă, deoarece în prezent sunt mai mulți actori care joacă roluri semnificative, precum și datorită faptului că regulile jocului sunt mai complexe, schimbătoare și, foarte adesea, nerespectate.

Ca un exemplu al celor descrise mai sus se poate menționa înlocuirea parțială și graduală a multilateralismului cu bilateralismul și plurilateralismul¹ în reglementarea relațiilor comerciale internaționale. Acest fapt poate fi privit nu neapărat ca un eșec al Rundeii Doha – prima rundă de negocieri comerciale multilaterale din cadrul Organizației Mondiale a Comerțului (OMC) – și, prin urmare, ca un eșec al OMC, ci mai degrabă ca o dovadă că economia mondială este în prezent mult mai diversă și că identificarea unor poziții comune care să includă toți participanții (cu alte cuvinte, atingerea consensului) devine imposibilă în mod obiectiv. Privită din această perspectivă, trecerea de la instituții și mecanisme cu vocație universală (de tipul OMC sau al sistemului monetar internațional formulat la Bretton Woods) la abordări bilaterale sau plurilaterale nu mai reprezintă un eșec, ci o adaptare la noile realități.

Diversitatea, complexitatea și interconectarea pe o scară tot mai largă se pot întâlni nu numai la nivelul economiei mondiale în ansamblul său, dar și la nivel regional. Uniunea Europeană, care se confruntă în ultimii ani cu diferite probleme structurale și conceptuale, este o dovadă că și la nivelul continentului european statele membre și regiunile sunt confruntate cu realități și probleme diferite și, prin urmare, nu pot aplica în mod eficient și efectiv aceleași reguli și soluții.

Dintre noile caracteristici ale realității globale actuale putem menționa următoarele:

- **Decuplarea sectorului financiar de economia reală** a fost menționată încă de la sfârșitul anilor 1980, dar a atins noi dimensiuni, fără precedent, de natură a face economia mondială instabilă într-un mod intrinsec. În anul 2007, chiar înaintea declanșării crizei economice, produsul brut mondial exprimat în termenii parității puterii de cumpărare (PPP) era de circa 69,3 trilioane de dolari SUA, în timp ce operațiunile financiare anuale totale (excluzând tranzacțiile cu obligațiuni și cele de pe piața secundară) erau de circa 900 trilioane de dolari SUA (Sheng, 2009). În pofida consecințelor crizei economice, datele pentru anul 2015 indicau menținerea unei diferențe importante. În anul 2015, produsul brut global în termenii parității puterii de

---

¹ Conceptul de „*plurilateralism*” are în vedere acorduri comerciale la care participă mai multe părți, dar nu toate.

cumpărare era de circa 111,02 trilioane de dolari SUA, în timp ce valoarea tranzacționată pe piața secundară a derivatelor plus derivatele bazate pe ratele dobânzii plus derivatele bazate pe cursurile valutare (ceea ce reprezintă o piață incompletă a pieței derivatelor) era de circa 640 trilioane de dolari SUA (Bank of International Settlements, 2015). Oricum, dacă toate tipurile de derivate sunt luate în calcul, valoarea de piață totală atinge cifra inimaginabilă de 1,5 quadrilioane² de dolari SUA, adică de circa 14 ori mai mult decât produsul brut global (Lendman, 2015). Desigur că există o mare diferență între valoarea noțională³ și valoarea de piață actuală⁴ a derivatelor (Maverick, 2015), dar simplul fapt că se vehiculează astfel de sume oferă o imagine asupra economiei virtuale sau supraréaliste.

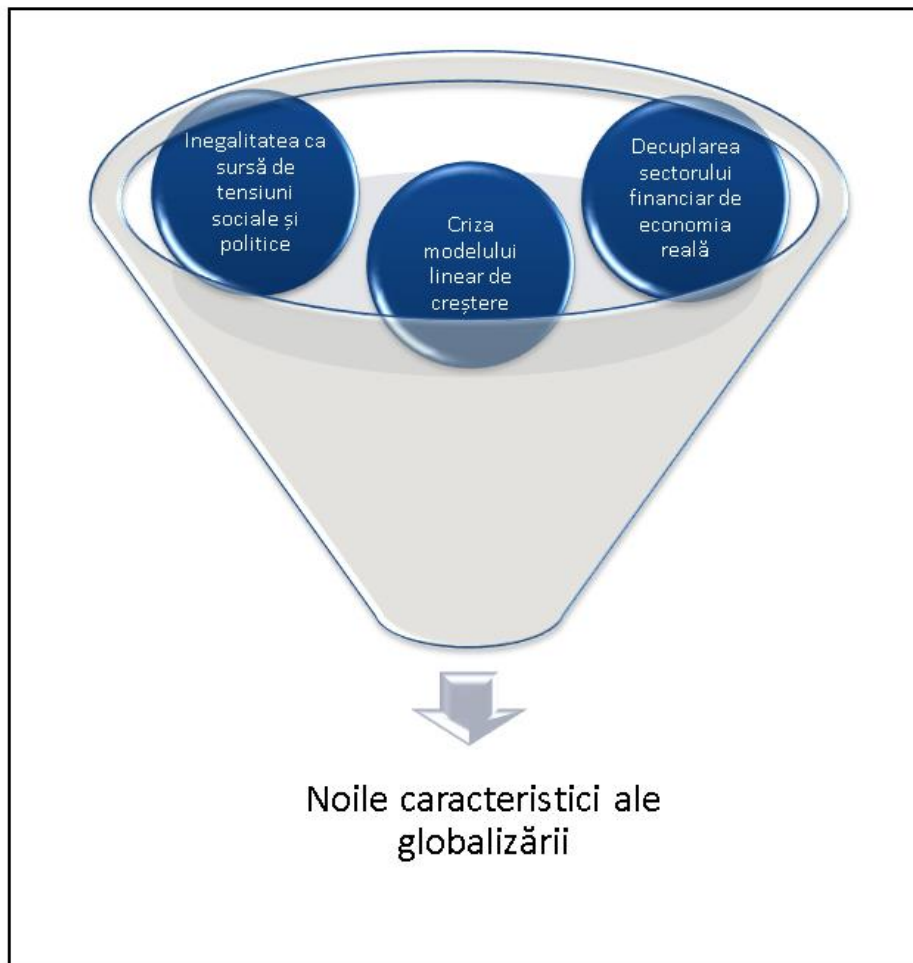
- ***Inegalitatea*** a devenit o problemă semnificativă, nu numai între țări, dar și în interiorul acestora, în special în țările dezvoltate. Raportul Oxfarm din ianuarie 2016 arăta că, în anul 2015, doar 62 de persoane dețineau aceeași avere cât 3,6 miliarde de oameni care reprezentau jumătatea săracă a populației globului. Ceea ce este și mai impresionat este faptul că, în anul 2010, erau 388 de persoane care aveau o avere mai mare decât jumătatea săracă a globului (Oxfarm Briefing Paper, 2016). Acest tip de inegalitate are ecou mai devreme sau mai târziu în zona politicului și poate deschide drumul către vederi sau politici mai radicale, ceea ce conduce inevitabil la instabilitate.
- ***Criza modelului linear de creștere și căutarea unei noi paradigme*** (Între noile paradigme de organizare a proceselor economice se pot menționa ca fiind mai vizibile concepte precum *economia circulară* sau *progresul fără creștere*.) Principala cauză obiectivă a crizei modelului creșterii lineare este reprezentată de faptul că resursele planetei Pământ pur și simplu nu ajung pentru a permite o continuare a consumului de resurse în același fel. Caracterul acut al problemei este reflectat de faptul că evenimentul intitulat Earth Overshoot Day (ziua din an în care consumul de resurse și poluarea depășesc capacitatea Pământului de a regenera resursele și de a absorbi factorii poluanți) se înregistrează la date tot mai apropiate de începutul anului calendaristic. În 2014, această zi a fost pe 19 august, în 2015 a fost pe 13 august, iar în 2016 a fost pe 8 august. Un alt mod de a reflecta această realitate este acela de a arăta că la nivelul consumului de resurse și de poluare din anul 2016, pentru a avea o situație echilibrată am avea nevoie de 1,6 planete Pământ pentru a regenera resurse pe măsura consumului și a absorbi factorii poluanți pentru tot anul (Global Footprint Network, 2016).

---

² Un quadrilion reprezintă un milion de miliarde sau o mie de trilioane.

³ Valoarea asociată tranzacției.

⁴ Valoarea efectiv plătită de vânzător cumpărătorului la tranzacționarea titlului.

Figura 2: Elementele definitorii ale noilor caracteristici ale realității globale

Sursa: Reprezentare grafică realizată de autor.

Această nouă realitate marchează începutul tranziției la o nouă ordine mondială, care va trebui să reflecte și să ofere soluții pentru noi realități (realități care includ și o parte din factorii de influență ai globalizării). Printre aceste noi realități putem enumera:

- Noile raporturi de forțe la nivel global și regional;
- Existența unor zone întinse de instabilitate (cum ar fi Orientul Mijlociu);
- Nevoia de a regândi proiectul Uniunii Europene;
- Existența unor schimbări tehnologice care pot fi comparate cu prima revoluție industrială;
- Nu în ultimul rând, schimbările demografice și de climă.

Toate țările din economia mondială sunt afectate în moduri și grade diferite de aceste noi realități și, în principiu, toate ar trebui sau vor trebui să participe la identificarea unui nou echilibru dinamic între nevoi și resurse. În mod ideal, acest nou echilibru ar trebui identificat prin consultare și cooperare. Dar cum economia mondială din prezent este departe de a fi un loc ideal, o altă variantă (asupra căreia consensul nu ar trebui să fie dificil de obținut) ar putea avea în vedere cel puțin minimizarea conflictelor pe perioada căutării unei noi ordini economice mondiale.

4. Concluzii: către o nouă ordine economică mondială

Pentru a participa în mod eficient și efectiv la construcția acestei noi ordini mondiale, toate statele ar trebui să aibă în vedere anumite puncte de control care se pot dovedi de folos atât pentru protejarea intereselor lor, cât și pentru a putea negocia unele cu celelalte într-un mod productiv.

Aceste puncte de control ar putea să includă cel puțin următoarele aspecte:

- Înțelegerea noii realități globale și a dinamicii sale neuniforme;
- Conceperea unui răspuns adecvat care să fie atât probabilistic (ceea ce presupune asumarea de riscuri), cât și potrivit cu caracteristicile intrinseci ale țării care îl concepe;
- Acceptarea diversității ca factor de progres și succes, atât în interiorul fiecărei țări, cât și pe plan internațional.

În conceperea unui nou model de funcționare a economiei mondiale bazat pe noile caracteristici ale globalizării, model care va conduce în mod implicit la o nouă ordine mondială, trebuie avut în vedere faptul că atât nevoile, cât și resursele vor fi redefinite în mod semnificativ de rezultatele celei de-a Patra Revoluții Industriale.

Redefinirea nevoilor are în vedere renunțarea, în cea mai mare măsură, la paradigma societății de consum (care include, dar nu se limitează la bunurile de unică folosință sau puțin durabile, precum și existența unui ciclu de viață al produselor ce include din faza de proiectare o uzură fizică și morală rapide), dar și la modelul linear de creștere, care este conceput pe durate nedefinite de timp și care presupune că regula jocului economic este aceea a obținerii de profit care se realizează vânzând mai mult și, implicit, consumând mai multe resurse.

Deși pare dificil de imaginat la acest moment, în primul rând datorită faptului că actuala paradigmă a procesului economic bazat pe creșterea lineară are în spate aproape 50 de ani de succes, satisfacerea la un nivel superior a nevoilor pentru o parte tot mai mare a populației planetei este posibilă redefinind o serie de componente importante ale producției și consumului.

Adoptarea unei paradigme a produselor durabile în defavoarea situației actuale în care chiar produse denumite tradițional „de folosință îndelungată” (produse electrocasnice, electronice, mobilier sau chiar automobile) sunt înlocuite pe considerente de modă la intervale de circa 1-3 ani. În același fel, adoptarea unor atitudini care să aprecieze conservarea energiei și a resurselor, cu alte cuvinte care să nu impună restricții, ci să evite risipa, ar putea modifica substanțial volumul și natura nevoilor.

În ceea ce privește resursele, și ele pot cunoaște interpretări noi, bazate, de exemplu, pe economia circulară care are în vedere atât o durabilitate crescută a produselor, cât și proiectarea lor astfel încât componente din acestea, sau materiile prime care au stat la baza lor, să poată fi reintroduse în circuitul economic de un număr nelimitat de ori.

La rândul lor, o serie de noi tehnologii, cum ar fi imprimarea 3D (3D printing) vor permite realizarea de componente, sau chiar produse finite, folosind cantități mult mai mici de materii prime și energie, deoarece *procesul de producție este de tip aditiv* (componenta sau

produsul finit se obține prin adăugarea de straturi succesive de material, folosindu-se deci exact cât este necesar), față de procesele tehnologice tradiționale, care erau *de tip substractiv* (din materia primă se obținea componenta sau produsul finit prin îndepărtarea succesivă a unor straturi (ceea ce însemna aruncarea sub formă de deșeu). A consuma mai puține resurse pentru a obține o componentă sau un produs finit echivalează cu a avea mai multe resurse pe care le folosești în mod mai eficient. Iată, deci, cum noile tehnologii pot determina o „creștere” relativă a resurselor existente.

Resursele utilizate în economia mondială pot să fie redefinite și prin intermediul descoperirii unor noi materiale (cum ar fi grafenul), ale căror proprietăți remarcabile permit renunțarea la o serie de alte materiale, cum ar fi semiconductorii, o serie de mase plastice sau de metale.

Pe baza evoluțiilor științifice și tehnice enunțate, dar și a mutațiilor în plan economic și politic, vom asista în următoarele decenii la *formarea unei noi ordini mondiale*. Această ordine mondială va trebui să rezolve probleme importante și dificile, dar totuși prioritar tehnice (cum ar fi schimbările de climă), ca și probleme sociale și politice (cu rădăcini actuale, sau ținând de o istorie mai mult sau mai puțin îndepărtată), care implică și vor implica actori ce pot avea valori, obiective și mijloace de exprimare profund diferite. Aceste probleme vor putea fi soluționate de o manieră sau alta, total sau parțial, doar prin acceptarea cât mai largă a diversității și prin trecerea dificilă de la abordarea axată pe înfrângerea adversarului (orice ar însemna acest lucru) la cea bazată pe supraviețuirea și evoluția comună.

Desigur, tabloul conturat mai sus nu este complet și nici exact, dar conține totuși suficiente elemente desprinse din realitatea imediată încât să reprezinte un cadru de raportare util oricărei analize. Globalizarea la orizontul anilor 2020-2030 se va produce în interiorul acestui tablou și ea nu va fi nici lineară, nici lipsită de convulsii sau tensiuni. Lumea afacerilor va progresa cu o viteză mai mare sau mai mică către o integrare tot mai profundă și către o sferă de cuprindere cu adevărat mondială.

În același timp, deși coexistând în cadrul economiei mondiale globalizate, părți mari ale populației globului vor avea agende mult diferite, în care fenomene ce pot varia de la maturizarea națională la dorința unor revanșe istorice cu referire militară, politică sau spirituală vor putea determina sfârșitul unor alianțe sau organizații și apariția altora noi, precum și re poziționări în raport cu teme de interes național, regional sau global.

Referințe bibliografice

- Baldwin, R. (2013). Global supply chains: why they emerged, why they matter, and where they are going. În volumul: Elms, D., K. & Low, P. (Eds.) *Global Value Chains in a Changing World*, World Trade Organization, Fung Global Institute, Temasek Foundation Center for Trade & Negotiations, p. 13.
- Bank for International Settlements (2015). *OTC derivatives statistics at end-June 2015*, November.
- Brezekinski, Z. (1998). *The Grand Chessboard: American Primacy And Its Geostrategic Imperatives*, Basic Books.
- Global Footprint Network. (2016). Earth Overshoot Day 2016. Accesat la 10 noiembrie 2016, la pagina: http://www.footprintnetwork.org/en/index.php/GFN/page/earth_overshoot_day/
- Lendman, S. (2015). Global Derivatives: \$1.5 Quadrillion Time Bomb, *Global Research*, August 24.

- Levitt, T. (1983). *The Globalization of Markets*, Harvard Business Review, Vol. 61, No. 3, May-June Issue, p. 61.
- Maverick, J. B. (2015). How big is the derivatives market? *Investopedia*. Accesat la 27 mai, 2015, la pagina: <http://www.investopedia.com/ask/answers/052715/how-big-derivatives-market.asp>
- McLuhan, M. (1962). *The Gutenberg Galaxy: The Making of Typographic Man*, University of Toronto Press, Canada, p. 31.
- Oxfam International. (2016). Oxfam Briefing Paper – An Economy for the 1%, 18 January, p. 2
- Scholte, J. A. (2007). *Defining Globalization*, CLM Economia, No. 10, p. 16.
- Sheng, A. (2009). Global imbalances demand global fiscal system, *East Asia Forum* 2009. Accesat la 10 noiembrie 2015, la pagina: <http://www.eastasiaforum.org/2009/10/28/global-imbalances-demand-global-fiscal-system/>
- Sirkin, H. *et al.* (2008). Globality: Competing with Everyone from Everywhere for Everything , *Business Plus*.
- Statista. (2015). The Statistical Portal. Accesat la 10 noiembrie 2015, la pagina: <http://www.statista.com/statistics/264810/number-of-monthly-active-facebook-users-worldwide/>
- Yergin, D. (1998). The Age of Globality, *Newsweek*, May 18. Accesat la 10 noiembrie 2015, la pagina: <https://web.archive.org/web/20090323082216/http://www.newsweek.com:80/id/92486?tid=relatedcl>

Vă rugăm să citați acest articol astfel:

Bonciu, F. (2017). Caracteristici ale globalizării în primele decenii ale secolului al XXI-lea. *Revista de Economie Mondială*, 9(1), pp. 1-11
